

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 218

van **MANUELA VAN WERDE**

datum: 15 februari 2023

---

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Onroerend Erfgoed - Onderhoud en beheer van kasteeltuinen en -parken met erfgoedwaarde

Onze vele kastelen en burchten zijn relictten van de rijke geschiedenis van Vlaanderen en onze contreien. Ze maken zowel op militair, politiek als op cultureel vlak deel uit van ons onroerend erfgoed.

Kastelen en burchten hadden doorheen de geschiedenis verschillende functies. Oorspronkelijk waren ze bedoeld voor de stationering van troepen en als schuilplaatsen in tijden van nood. In de vroege middeleeuwen werden ze een soort van versterkte woonplaats voor adellieden. In de late middeleeuwen veranderden sommige kastelen in onbewoonde forten, andere werden omgebouwd tot residentiële hoven. Het militaire aspect verdween uiteindelijk bij de meeste kastelen ten voordele van het wooncomfort.

Rond zo'n residentieel hof werd vaak een uitgebreid kasteelpark en/of een kasteeltuin aangelegd. De Vlaamse overheid is eigenaar van een aantal kasteelparken en -tuinen.

1. Kan de minister een overzicht geven van Vlaamse parken en tuinen met erfgoedwaarde onder zijn bevoegdheid? Graag uitsplitsen per provincie, met vermelding van grootte, specifiek erfgoedkarakter, aantal voltijdsequivalenten in beheer, gekoppeld onderhouds- en investeringsbudget en bezoekersaantallen.
2. Hoe verloopt het onderhoud van deze parken en tuinen?
  - a) Bestaat er bij Onroerend Erfgoed een globale visie op het onderhoud en de ontwikkeling van deze parken en tuinen? Wordt het intensief onderhoud dat deze parken en tuinen vragen gespecificeerd in de beheersplannen van het departement?
  - b) Wordt hiervoor in specifiek personeel, budget en materiaal voorzien? Zo ja, graag een oplijsting hiervan.
3. In welke mate wordt er transversaal samengewerkt binnen en buiten de beleidsdomeinen van de minister tussen de verschillende locaties, met het oog op versterking van de erfgoedwaarde, het toeristisch karakter en het eigen karakter van deze tuinen en parken?
4. In welke mate wordt er aan kennisdeling gedaan, met bijvoorbeeld arboreta? Zijn er daarnaast internationale samenwerkingen qua beheer, kennisdeling en ontwikkeling?

**Vlaams
Parlement**

5. Is er specifiek vanuit Herita aandacht voor deze tuinen en parken? Heeft het departement ambitie om hierin een verdere rol te spelen? Welke mogelijkheden ziet men hierin?
6. Is de minister bekend met het Franse label 'jardin remarquable'? Ziet hij daarin een mogelijkheid tot Vlaamse implementatie? Waarom wel/niet?
7. Ziet de minister heil in het gebruik van onroerenerfgoedrichtplannen als instrument om deze tuinen en parken verder te ontwikkelen en beheren?

ANTWOORD

op vraag nr. 218 van 15 februari 2023

van **MANUELA VAN WERDE**

1-5. De Vlaamse overheid beheert inderdaad een groot aantal tuinen en parken (Agentschap voor Natuur en Bos, Toerisme Vlaanderen, departement Jeugd, Cultuur en Media, ...), maar die vallen buiten mijn bevoegdheid. Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft geen tuinen en parken in portfolio die het rechtstreeks beheert. Mijn administratie is uiteraard wel bevoegd voor de opvolging van het beheer van beschermde tuinen en parken door derden, en reikt hiervoor specifieke instrumenten aan, zoals onroerenderfgoedbeheersplannen en een gerichte handleiding. Eén eigendom van het agentschap, het kasteeldomein van Heers, omvat een historisch park, maar het geheel is kort na de verwerving door de Vlaamse overheid in erfpacht gegeven aan Herita vzw.

Herita vzw beheert naast het kasteel van Heers vier andere domeinen met tuinen en parken: het kasteel van Beauvoorde in Wulveringem, het kasteel van Laarne, het kasteel van Horst in Sint-Pieters-Rode en de abdij site van Herkenrode. Het voorbeeldig beheren en ontsluiten van de sites in portfolio, en daarvoor samenwerken met alle relevante partners, zijn kerntaken van Herita vzw, nog meer nu de organisatie de ambitie heeft zich te ontwikkelen tot Vlaamse National Trust. Waar historische tuinen en parken tot de site behoren, moet daar dus automatisch aandacht naar toe gaan. De kasteeldomeinen van Beauvoorde en Horst en de abdij site van Herkenrode zijn overigens al voorwerp van onroerenderfgoedbeheersplannen.

6. Het label 'jardin remarquable' is mij zeker bekend, evenals de 'rendez-vous aux jardins', een openmonumentendag voor tuinen. De voorbeelden inspireren en hebben intussen ook een belangrijke Europese dimensie. Of ze een Vlaamse doorvertaling kan krijgen, moet worden onderzocht.
7. Onroerenderfgoedrichtplannen zijn een geschikt instrument om partners te verenigen en te mobiliseren. In die zin kunnen ze inderdaad op een generiek niveau of voor specifieke locaties, waar actoren dergelijke nood ervaren, een hulpmiddel zijn. Momenteel loopt er overigens een onroerenderfgoedrichtplan voor historische landgoederen, waarin tuinen en parken zeker een aandachtspunt kunnen zijn.